

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ " Π Ρ Ο Α Σ Τ Ι Ο ,,

ΠΡΟΑΣΤΙΟΥ ΚΑΡΔΑΜΥΛΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Αριθ. Σπηλ. Μητρώου 3642

Υπό Ίωάννου Ίωάννου

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εἶναι στήν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ Προάστιο Καρδαμύλης Μεσσηνίας. Ἡ διαδρομὴ Ἀθῆναι - Καρδαμύλη - Προάστιο εἶναι 332 χλμ. Τὸ Προάστιο εἶναι σὲ ὑψόμετρο 250 μ. Κατὰ τὶς ἐργασίες διανοίξεως τῆς τοπικῆς ὁδοῦ Καρδαμύλης - Προαστίου τμημα αὐτῆς κατέπεσε καὶ ἀπεκαλύφθη τὸ σπήλαιον. Τὸ τμημα πὺ κατέπεσε ἀποτελοῦσε τὴν ὄροφὴ τοῦ σπηλαίου. Τὸ σπήλαιο ἦταν «τυφλὸ» καὶ ἀγνωστο μέχρι τὸν Μάϊον τοῦ 1971, ὅποτε μὲ τὸ περιστατικὸ τῆς πτώσεως τῆς ὁδοῦ ἐγίνε γνωστὴ ἡ ὑπαρξὴ του.

Ὁ στρατηγὸς κ. Γεώργιος Μαραβελέας ἀνέλαβε τὶς δαπάνες γιὰ τὴν ἀποστολὴ συνεργείου τῆς Ε.Σ.Ε. γιὰ τὴν μελέτη τοῦ σπηλαίου. Ὁμάδα μελῶν τῆς Ε.Σ.Ε. μὲ ἀρχηγὸ τὸν κ. Ίωάννη Ίωάννου καὶ συνεργάτες τοὺς κ.κ. Δημήτριο Διάγκο καὶ Θεόδωρο Πίτσιο πραγματοποιεῖ τὴν ἔρευνα, τὴν μελέτη, τὴν χαρτογράφηση, καὶ φωτογράφιση τοῦ σπηλαίου τὸν Ἰούνιον τοῦ 1971. Τὴν ἐμάδα συνόδευσε εἰς τὸ Προάστιο ὁ κ. Κώστας Μαραβελέας.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εἶναι ἐπίπεδο ἄνοιγμα μὲ διαστάσεις 1,5 μ. Χ 1,2 μ. Στὰ ἀριστερὰ ὑπάρχει σὲ ἀπόσταση 0,5 καὶ μικρότερο ἄνοιγμα μὲ διαστάσεις 0,3 μ. Χ 0,3 μ. πὺ δὲν χωρᾶ ἀνθρώπινο σῶμα. Μὲ ἀπότομη κατάβαση 1,5 μ. ὀρισκομάστε στὸ τελευταῖο τμημα τοῦ φυσικοῦ σπηλαίου. Τὸ τμημα αὐτὸ ἔχει μῆκος 17 μ. πλάτος 9 μ., καὶ ὕψος ὄροφῆς 4 μ. Ἀπὸ τὴν ὄροφὴ ἔχουν ἀποκολληθῆ μεγάλα τμήματα ἀπὸ φαμμικτὸ πέτρωμα, τὰ ὁποῖα καὶ καλύπτουν τὸ δάπεδο. Μέσα σὲ φαμμίτη εἶναι διανοιγμένο τὸ σπήλαιο καὶ μόνον στὸ κέντρο του συναντοῦμε ἀσβεστόλιθο.

Ἐναξ σταλαχτίτης - σταλαγμίτης αἰωρούμενος στὸ κέντρο τοῦ ἀριστεροῦ τοιχώματος μᾶς φανερώνει ὅτι ὁ θάλαμος ἦταν διακοσμημένος. Τὸ σύμπλεγμα τοῦ σταλαχτίτη - σταλαγμίτη εἶναι μοναδικὸς στὸ εἶδος του λιθωματικὸς διάκοσμος καὶ ἡ δημιουργία του εἶναι ἓνα ἔργο ἀξιόλογο τῆς φύσεως, βλέπε φωτογραφία. Σήμερα μετὰ ἀπὸ τὴν κατακρήμνιση τοῦ συνόλου τῆς ὄροφῆς δὲν σῴζονται στοιχεῖα ἀξιολογήσεως τοῦ διακόσμου. Ἀριστερὰ ὁ θάλαμος κλείνει κυκλικὰ.

Πηγαίνουμε δεξιὰ σ' ἓνα θάλαμο - διάδρομο μὲ μῆκος 11,50 μ. μὲ πλάτος 6 μ. καὶ ὕψος 4 μ. Στὸ δάπεδο μεγάλοι ὀγκόλιθοι διαστάσεων 2 μ. Χ 3 μ., καὶ μὲ ὕψος 1,50 μ. Οἱ ὀγκόλιθοι μᾶς δείχνουν διαδοχικὰ κατακρημνίσεις τμημάτων τῆς ὄροφῆς:

διότι σέ ώρισμένους υπάρχουν μικρές σταλαγματικές αναπτύξεις. Άλλοι είναι πρόσφατα πεσμένοι. Στην δέ όροφή διακρίνονται μικρορωγμές με έτοιμόροπα τμήματά της. Είναι πολύ επικίνδυνο σημείο για τούς επισκέπτες ή τούς περιέρχους πού θά σπηλαιοβατούσαν στό σπήλαιο.

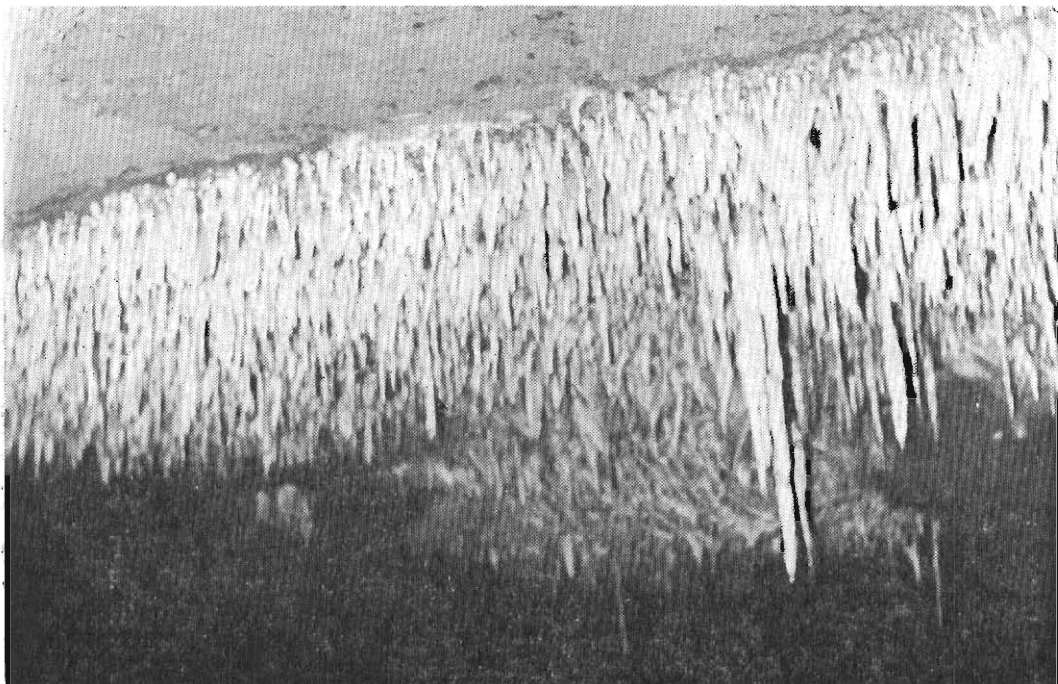

Σταλακτίτης - σταλαγμίτης πού αιώρεΐται στό κενό του θαλάμου.

Φωτ. Γ. Ίωάννου

Στό τέλος άριστερά του θαλάμου - διαδρόμου είναι ή άριστερή πλευρά της καταδόθρας. Όλο τό δεξιό τοίχωμα του τμήματος αυτόου είναι πολύ άπότομο, ένω σέ ύψος 2 μ. - 2,50 μ. υπάρχει έσοχή 1 μ. περίπου, με μικρούς σταλαχτίτες και σταλαγμίτες.

Τὸ ἐπόμενο τμήμα εἶναι τὸ κέντρο τοῦ σπηλαίου, τὸ ὁποῖο εἶναι καὶ τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον τμήμα του ἀπὸ πλευρᾶς σπηλαιογενέσεως καὶ λιθωματικοῦ διάκωσμου. Ἀριστερὰ μὲ ἀνοιγμα εἰσόδου 4 μ. καὶ πλάτος 7 μ. καὶ μῆκος 7 μ. εἶναι ἡ καταδόθρα. Στὸ δάπεδο καὶ στὸ κέντρο τῆς εἰσόδου τῆς καταδόθρας μικρὴ λίμνη μὲ διαστά-

Τμήμα τῆς πολὺ χερσικῆς ὀροφῆς τοῦ σπηλαίου.

Φωτ. Γ. Γωάννου

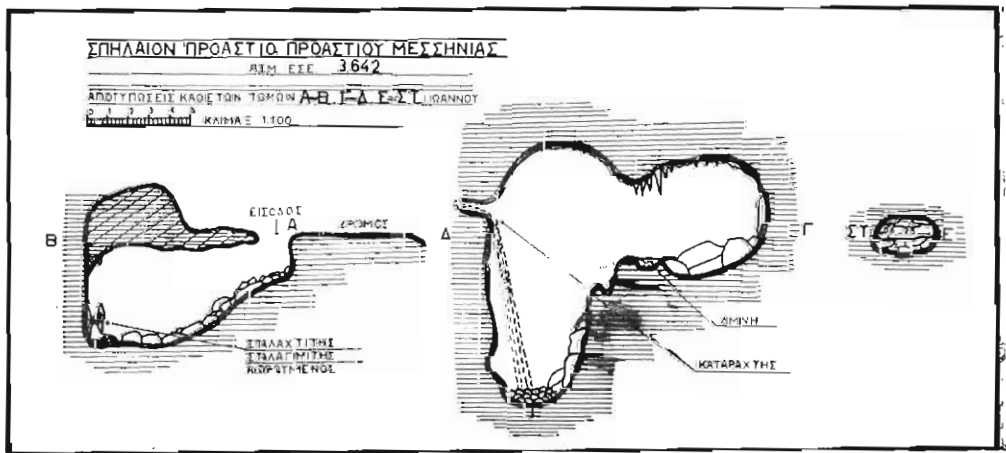
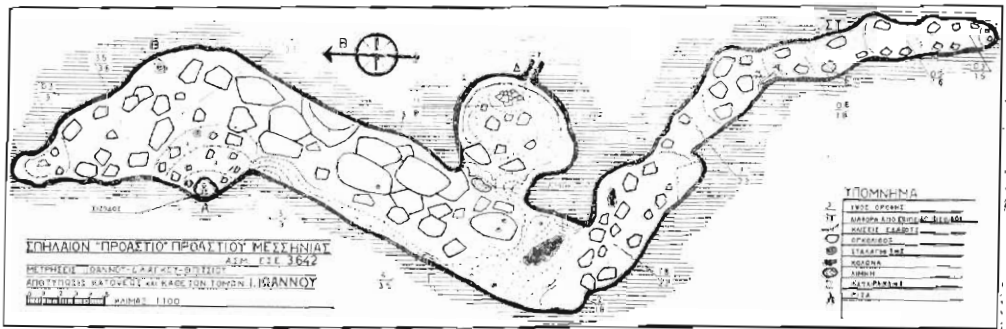
σεις 1 μ. X 0,60 μ. καὶ βάθος νεροῦ 0,2 μ. Ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς εἰσόδου τῆς καταδόθρας καὶ κάθετα πρὸς τὸ τοίχωμα ἀπέναντι ἀπὸ ὕψος 9 μ. ἐμφανίζεται ἀπὸ ὀπή ἢ πηγὴ μὲ ποσότητα νεροῦ μιᾶς ἴντσας περίπου. Ἡ ὀπή ἔχει διαστάσεις 0,30 X 0,50 μ. Ἡ καταδόθρα ἔχει βάθος 7 μ. Τὸ νερὸ μετὰ ἀπὸ πτώση 9 μ. ἐξαφανίζεται στὸ δάπεδο σὲ φραγμένη καταδόθρα ἀπὸ ὀγκολίθους καὶ χαλίγια. Τὸ δεξιὸ τμήμα τῆς καταδόθρας εἶναι στολισμένο μὲ λιθωματικὸ ὕλικό, εἶναι τὸ σημεῖο πού τὸ σπήλαιο ἔχει διανοιχθεῖ σὲ ἀσβεστόλιθο.

Μετὰ τὸ τέλος ἀριστερὰ τοῦ δεξιοῦ ἀνοίγματος τῆς καταδόθρας μπροστὰ συναντοῦμε σταλαγματικὸν συγκρότημα ἀνηφορικόν. Στὸ ἀριστερὸ του τμήμα ἔχει διπλὴ κολῶνα μὲ ὕψος 2,50 μ., μῆκος 1,60 μ. καὶ πλάτος 0,70. Τὸ μῆκος τοῦ τμήματος αὐτοῦ εἶναι 6 μ. μὲ πλάτος 6 μ., καὶ ὕψος 2,50 μ. Ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν κολῶνα ἕως τὸ τοίχωμα στρώματα ἀπὸ φαιμίτη σχηματίζουν μικρὴ σκάλα.

Συνεχίζεται τὸ σπήλαιο μὲ διάδρομο μῆκους 10 μ., πλάτους 4,50 μ. καὶ ὕψος 1,70

μ. Στο άριστερο τμήμα μικρή κολώνα. Στο δάπεδο όγκόλιθοι ενώ τμήματα τής όροφής είναι έτοιμόροπα για να καταπέσουν.

Τό σήλαιο τελειώνει με διάδρομο μήκους 23 μ. πλάτους 2 μ. Έως και 2,50 μ. και ύψος όροφής 0,70 μ. Στα 8 μ. δεξιά ρίζες από τούς θάμνους και τά δένδρα πού βρίσκονται στο έδαφος, τό όποιο χωρίζεται από τό κενό τού σπηλαιου με τό λεπτό στρώμα τής όροφής περίπου 2 μ. - 3 μ. Όλο τό τελευταίο τμήμα κρίθηκε από τήν ομάδα έρευνής έξαιρετικά επικίνδυνο, για τήν στενότητα τού χώρου και κυρίως τήν εύκολία με τήν όποία αποκολλούνται τμήματα τής φαμιμιακής όροφής. Στο δάπεδο όγκόλιθοι και όγκοι χωμάτων από πρόσφατες κατακρημνίσεις έκ τής όροφής.

Ἡ γεωλογικὴ ὑποδομὴ τοῦ χωριοῦ Προαστίου Καρδαμύλης ἀποτελεῖται βασικά ἀπὸ γεωλογικὰ στρώματα ἰζηματογενεοῦς προελεύσεως, θαλασσίων ἐναποθέσεων καὶ μάλιστα ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους στρώσεις ἀσβεστολιθικῶν καὶ ἀργιλλούχων φαμμιτικῶν πετρωμάτων ὅχι παλαιότερων τῆς τριαδικῆς περιόδου τοῦ Μεσοζωϊκοῦ αἰῶνος. Ἡ περιοχὴ Προαστίου ἀνήκει στὴν διαχωριστικὴν γραμμὴ δύο τεκτονικῶν ζωνῶν γεωσυγκλίτου τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου τῆς ζώνης ἢ γεφύρας τῆς Τριπόλεως χαρακτηριζομένης ἀπὸ πετρώματα ἰζηματογενέσεως τριαδικῆς ἡλικίας, (182.000.000 ἔτη) καὶ τῆς ζώνης τῆς Πίνδου - Ὀλονοῦ χαρακτηριζομένης ἀπὸ πετρώματα ἰζηματογενέσεως τριαδικῆς ἡλικίας, (182.000.000 ἔτη), λουρασικῆς, (150.000.000 ἔτη), καὶ κρητιδικῆς ἡλικίας, (125.000.000 ἔτη).

Τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν σπήλαιον διανοιγὲν βασικῶς ἐντὸς φαμμιτικῶν πετρωμάτων τῆς περιοχῆς φαίνεται νὰ προήλθε ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ὑπογείου ὑδροφορικοῦ συστήματος τῶν ἀσβεστολιθίων καὶ μάλιστα εἰς τμῆμα τούτου εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἐπαφῆς ἀσβεστολιθικῶν καὶ φαμμιτικῶν πετρωμάτων, προφανῶς διευρυνόμενον κατὰ περιόδους ὑπερπληρώσεως τοῦ ὑδροφορικοῦ συστήματος καὶ ἀνόδου τοῦ ὑδροφορικοῦ ἐρίζοντος τῆς περιοχῆς.

Διάνοιξις ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ὑπεράνω σημεῖου τῆς ὀροφῆς τοῦ κυρίως κοιλώματος τοῦ σπηλαίου ἐδημιούργησε τὸ ἀνοιγμα δι' οὗ τοῦτο ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Τὸ κατ' εὐθείᾳ γραμμὴ μῆκος τοῦ σπηλαίου εἶναι 64 μ. Τὸ μεγαλύτερον πλάτος τοῦ 13 μ. καὶ τὸ ὑψηλότερον σημεῖο τῆς ὀροφῆς του ἔχει ὕψος 11 μ. Τὸ σπήλαιο καταλαμβάνει ἔκτασι 340 τετραγωνικῶν μέτρων.

ΒΙΟΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Δὲν ἔγινε ἔρευνα γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Οὐδὲν σπηλαιόβιον παρατηρήθη. Ὑπάρχουν πιθανότητες ἀνακαλύψεως σπηλαιόβιων λόγῳ μικροῦ πάχους ὀροφῆς ἕως τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Ἐπίσης οἱ μικροσχισμοὶ ποὺ ὑπάρχουν ἐξωτερικὰ πρὸς τὸ σπήλαιο εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι αἰτίες δημιουργίας σπηλαιόβιας πανίδος. Δὲν διαπιστώθηκε ὅμως πρὸς τὸ παρὸν ἔνωση τῶν μικροσχισμῶν μετὰ τὸ κενὸ τοῦ σπηλαίου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Οὐδὲν ἐπειδὴ τὸ σπήλαιο ἦταν «τυφλὸ» καὶ ἦταν ἄγνωστη ἡ ὑπαρξὴ του.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τὸ σπήλαιο «Πρόστιο» Προαστίου δὲν θεωρεῖται μὲ τουριστικὸ ἐνδιαφέρον ἐξ

αίτιας του μικρού μεγέθους του και κυρίως του επικινδύνου της επισκέψεώς του λόγω των κατακρημνίσεων τμημάτων από την όροφή του. Έγινε σύσταση στον Πρόεδρο της Κοινότητας Προαστίου όπως μη επιτρέπεται ή επισκεψη στο σπήλαιο. Επιβάλλεται ή συλλογή και ή εκμετάλλευση της πηγής που υπάρχει στο σπήλαιο για άρδευτικούς σκοπούς. Γιατί όπως είναι γνωστό δλόκληρη ή Μάνη υποφέρει από την ξλ-λειψη νερού, όχι μόνον στην άγροτική οικονομία αλλά ακόμα και στην οικιακή χρήση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο διάκοσμος του σπηλαίου θα ήταν πλούσιος και θαυματικός. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από τα ελάχιστα υπολείμματα τα οποία βλέπουμε κυρίως στο κέντρο του σπηλαίου. Ήταν δέν είχε καταπέσει ή όροφή στο αρχικό τμήμα και το τέλος του σπηλαίου τότε με κατάλληλα τεχνικά μέτρα υποστυλώσεως της όροφής το σπήλαιο θα ήταν τοπικού τουριστικού ενδιαφέροντος.

Στις δύο κολώνες, του κέντρου του σπηλαίου και του τελευταίου διαδρόμου, εκτός από την ενέργεια της τερραρόζα και αιτίες είσχωρήσεως από την όροφή των υπολειμμάτων εκ της συντριβής του έλαιοκάρπου, (παραγωγή έλαιου), δημιούργησαν τους κόκκινους και μαύρους λεκέδες, που υπάρχουν σ' αυτές.

Από τα νερά της πηγής που ύδρευεται το χωριό Προάστιο κατά το παρελθόν έσημειώθηκαν πολλά χρούσματα τύφου.

Σε ώρισμένα σημεία του χωριού όταν κτυπήση κανείς το έδαφος ακούγεται υπό-κωφος ήχος, όπως όταν υπάρχει κενός χώρος, πιθανόν σπηλαιϊκές κοιλότητες. Κατά την διάνοιξη δόθρων σε οικίες συνδέθηκαν με κοιλώματα τα οποία έχουν άγνωστο μέγεθος και βάθος.

Το χωριό Προάστιο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την λαϊκή του αρχι-τεκτονική. Τα σπίτια είναι κτισμένα από πορόλιθο. Είναι θαυματικό το σημείο από το οποίο γίνεται ή λατόμευση του πορόλιθου έξω από το χωριό. Υπάρχουν έργα λαϊκής λιθογλυπτικής πάνω σε πορόλιθο που είναι έντειχισμένα σε σπίτια και εκκλησίες. Στις εκκλησίες υπάρχουν λαϊκής και τοπικής τεχνοτροπίας αλλά πολύ έντυπωσιακές άγιογραφίες.

R É S U M É

La caverne «P r o a s t i o» près de Proastio Messinia

P a r J. I o a n n o u

La longueur de la caverne, en ligne droite, est 64 m. La plus grande largeur 13 m. Le plus haut point du plafond 11 m. Son étendue 340 M⁻². Elle ne présente pas d'intérêt touristique, mais hydrogéologique. Elle a été explorée le mois de Juin 1971 par un groupe de la S. S. G. Messieurs D. Liagos et Th. Pitsios (qui a fait l'étude de la spéléogenèse), et l'auteur de cet article.